

den temmelig udførlige Forhandling, der har været mellem Folketinget og Indenrigsministeren, hvorved ogsaa paa flere Punkter Lovforslaget er blevet forbedret adskilligt.

Foruden de Betæneligheder, der ere nævnte — og i ikke saa lidt kan jeg slutte mig til den ærede 1ste Taler — er der endnu et Par Punkter, jeg vil understrege og betone lidt mere, end han gjorde. Hvad jeg navnlig lagde Mærke til, var, at den 2den Lands-tingsmand for 9de Kred. (Stilling) udtrykkelig bemærkede, at han gjerne ønskede Loven, for at der kunde opstaa flere industrielle Virksomheder, hvorved der kunde blive Arbejde for en Mængde arbejdsløse. Nej, jeg vilde virkelig meget nødig være med til at vedtage en Lov, som særlig skulde bevirke, at der frembrages flere industrielle Anlæg. Jeg har den Opfattelse, at Arbejdet i Fabrikker ikke er saa attraaeligt, at man skulde ønske at saa mange af den Slags Anlæg. Jeg vil snarere sige, at jeg tror, at vort lille Land har for meget af den Slags Arbejde, i alt Fald snarere for meget end for lidt. Det er vokset op i Ly af en mindre heldig Toldlovgivning. Jeg kunde derfor ønske, at Vitra c fik en noget skarpere Af-sættelse end den her. Det hedder nemlig i Vitra c under § 1, at der ved Tilstaaelse af Vaan skal tages Hensyn til, om den i den paagældende Gjendom drevene industrielle Virksomhed har været i Gang i de sidst forløbne to Aar eller ikke. Det er efter min Mening ikke nok, at der tages Hensyn dertil, man skulde hellere simpelt hen sige, at Fabrikkerne skulle have været i Gang — jeg vil hellere sige længere end 2 Aar end kortere, inden der overhovedet kan gives Vaan i dem. Jeg vil meget nødig, at der skal opføres industrielle Anlæg paa Grund af, at man ved, at der nu er en Kreditforening; de hjælpe sig saa i den første Tid igennem ved Banker eller Sagførere, og naar Anlægget saa er tilstrækkelig gammelt, søge de til denne Kreditforening. Jeg vil altsaa meget nødig, at der skal opstaa ny industrielle Anlæg deraf, og jeg kunde som sagt meget ønske, at denne Bestemmelse stærpedes i den Retning, jeg her har nævnt.

Saa er der endelig Vitra d. Deri udtales det, at der skal tages Hensyn til Toldlovgivningen ved Taksation og Bedømmelse af Vaanenes Størrelse, idet der skal tages Hensyn til, hvilken Indflydelse det vil have, om Toldbeskyttelsen ophæves eller formindskes. Det forekommer mig næsten at være en urimelig Opgave. Hvorledes skal dette Hensyn overhovedet tages? Der er jo selv blandt Fabrikanten dem, der mene, at Beskyttelse ikke har den mindste Betydning

for dem, at det, at man ophæver Beskyttelsen, kun fører til, at de anstrænge sig mere og forbedre deres Ting saaledes, at Ophævelsen af Beskyttelsen snarere hjælper dem fremad end skader dem. Det er vel overhovedet meget vanskeligt at sige, hvilken Indflydelse Toldlovgivningen har eller kan saa. For øvrigt er det Toldlovgivningen og det Toldvære, der har været i den sidste Tid, der har vakt min største Betænelighed ved Lovforslaget. Det kan vel antages, at det ikke vil være alt for længe, inden man kommer til at revidere den snart 30 Aar gamle Toldlov. Nu tror jeg, vi kunne skrive i Loven, hvad vi ville om denne Sag. Hvis der, naar det Tidspunkt kommer — det ligger saa længere eller kortere Tid fremme — da vi skulle til at revidere Toldlovgivningen, er en Mængde industrielle Gjendomme indtraadte i den Kreditforening, hvorom her er Tale, saa vil det utvivlsomt bevirke, at man bliver nødt til at tage mere eller mindre Hensyn dertil. Obligationsejerne i de nævnte industrielle Anlæg ville pege paa, at Toldloven, naar den af den dabærende Lovgivningsmagt bliver lavet saadan eller saadan, vil være en Ruin for dem og vil virke saa skadelig paa dem, at de ikke ere i Stand til at holde Forretningerne gaaende. Jeg gad nok se den Lovgivningsmagt, der saa ikke sølte sig nødt til at tage Hensyn dertil. Jeg for min Part vilde være adskilligt mere villig til at fremme dette Lovforslag — jeg skal for Resten gerne yde min Medvirkning til at fremme det, naar der blot kan komme Sikkerhed til Stede — naar den gamle Toldlov allerede var revideret. Det er jo muligt, at vi kunne saa det stillet saaledes, at en Revision ikke kan komme til at indvirke derpaa — skønt jeg betvivler det, jeg ser ikke, hvorledes det skulde kunne ske, saa kunne vi skrive Loven, hvordan vi ville. Dersom Toldrevisionen først sker om flere Aar, og Loven til den Tid har været i Virksomhed, saa at der er kommet mange Obligationer paa Markedet, tror jeg ikke, at det undgaas, at det ogsaa vil komme til at indvirke paa Toldlovgivningen.

Jeg hører nu, at de industridrivende lægge megen Vægt paa Loven; ogsaa den sidste ærede Taler lagde jo Vægt derpaa. Jeg synes dog ikke, det er et saa overordentlig stort Antal, der er kommet til Stede efter al den Agitation, der er udførdet. Det undrer mig for øvrigt ikke, at det ikke er saa stort et Antal, der er kommet til Stede, da de allerstørste industridrivende Virksomheder gaa over til Aktieselskaber, og de mindre — det er egentlig Haandværkerne — ingen